

საქართველოში ემიგრაციული ნაკადების სტატისტიკური აღრიცხვა

ივლია ონიანი

ეკონომიკის აკადემიური დოქტორი,
ანსუ ასოც. პროფესორი

რეზიუმე

საქსტატის და გაეროს ეკონომიკური და სოციალური საკითხების დეპარტამენტის (UN DESA) მონაცემებზე დაყრდნობით, აგრეთვე ჩვენს მიერ განხორციელებული გაანგარიშებების საფუძველზე, განხილულია საქართველოდან ემიგრაციული ნაკადების რაოდენობრივი დახასიათება, მათი ასაკობრივი და სოციალური განმანათლებლო სტრუქტურა და საქართველოდან ემიგრანტების ძირითადი მიმღები ქვეყნები.

ჩვენს მიერ განხორციელებული გაანგარიშებები ეფუძნება ისეთი სტატისტიკური მეთოდების გამოყენებას, როგორიცაა დინამიკური მწკრივების ანალიზის, ინტერპოლაციისა და ექსტრაპოლაციის მეთოდები.

გაკეთებულია დასკვნა, რომ გამოქვეყნებული მონაცემები სრულად ვერ აკმაყოფილებს ემიგრაციული პროცესების ღრმა ანალიზის მოთხოვნებს. ამის ერთ-ერთი მიზეზია ის, რომ საქართველოდან სხვა ქვეყნებში ემიგრაციული პროცესების აღრიცხვის მეთოდოლოგია ხშირად იცვლება, რის გამოც მაჩვენებლები დინამიკაში არაშესაძარისია.

საკვანძო სიტყვები: ემიგრაციული ნაკადები, ემიგრაციის სტატისტიკა, ემიგრაციის აბსოლუტური მაჩვენებლები, ემიგრაციის ინტენსივობა.

ძირითადი ტექსტი

საქართველოდან მასობრივი ემიგრაციის პროცესი დაიწყო პრაქტიკულად XX საუკუნის 90-იანი წლების ბოლოდან, რომელიც ქვეყანაში შექმნილ მძიმე სოციალურ-ეკონომიკურ მდგომარეობას და სამხედრო კონფლიქტებს მოჰყვა. ამ ეტაპისათვის დამახა-

სიახლეა უპირატესად გარე ემიგრაცია, რომელიც ძირითადად, რუსეთისკენ წარიმართა. თუმცა 2000 წელს რუსეთის მიერ საქართველოს მოქალაქეებისთვის სავიზო რეჟიმის შემოღებამ ემიგრაციული ნაკადი რუსეთიდან სხვა ქვეყნებისკენ წარმართა.

90-იანი წლების შემდგომ საქსტატის მონაცემების მიხედვით ემიგრაციის მასშტაბები წლიდან-წლამდე მნიშვნელოვნად იზრდებოდა და იგი უკვე გაცილებით უფრო ინტენსიური, გახდა ვიდრე ეს სტატისტიკურად იყო ნაჩვენები. მიგრაციული პროცესების გააქტიურებამ ბიძგი მისცა ამ პროცესების შესწავლისა და ანალიზისათვის საეცნიერო კვლევების განხორციელებას.

უკანასკნელი 10-15 წლის მანძილზე სამამულო მეცნიერებაში გაჩნდა სამეცნიერო შრომების მნიშვნელოვანი რაოდენობა, რომელიც მიეძღვნა მოცემულ საკითხს. ემიგრაციის საკითხი უფრო დანვრლებით განხილულია პროფესორების მ. ტუხაშვილის, თ. ზუბიაშვილის, ნ. ჭელიძის, ც. ანთაძის, თ. ზურაბიშვილის, გ. ბუნტურის, რაღფ ჰაკერის და სხვა მკვლევართა ნაშრომებში. პრაქტიკულად ყველა მკვლევარი აღნიშნავს ემიგრაციული პროცესების ნეგატიურ ხასიათს, როგორც ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების, ისე ერთობლივი ეროვნული ადამიანური კაპიტალის თვალსაზრისით.

სამწუხაროდ საქართველოში ემიგრაციის შესახებ ზუსტი ინფორმაციული წყაროები არ არსებობს, თუმცა არსებობს ემიგრირებულთა შესახებ ოფიციალური სტატისტიკური ინფორმაციის ორი ძირითადი წყარო: საქსტატის მონაცემები და საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს (შსს) მონაცემები. ისინი მჭიდროდ არიან ერთმანეთთან დაკავშირებული, რამდენადაც მონაცემებს ემიგრანტების შესახებ საქსტატი იღებს საქართველოს შსს-დან, ხოლო შსს კი საპასპორტო მაგიდებიდან. მაგრამ, საპასპორტო მაგიდებში დაფიქსირებულია ის პირები, რომლებიც გამგზავრებისას მოიხსნენ აღრიცხვიდან საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით. ე. ი. სახელმწიფოს ემიგრანტებში შეჰყავს მხოლოდ ის მოქალაქეები, რომლებიც ნებაყოფილობით ახდენენ ამონერას თავიანთი საცხოვრებელი ადგილიდან, მაშინ როცა ეს პროცედურა სულაც არ არის აუცილებელი სხვა ქვეყანაში გადასვლისათვის, რამ-

დენადაც საზღვარგარეთის ქვეყნებიდან მხოლოდ ესპანეთი და ისრაელი მოითხოვს, რომ საქართველოს მოქალაქეებმა ამ ქვეყნებში მუდმივ საცხოვრებელ ადგილზე ნებართვის მიღებისათვის უნდა წარმოადგონონ საბუთი მისი თავის ქვეყანაში აღრიცხვიდან მოხსნის შესახებ. სხვა ნებისმიერი ქვეყანა ამას არ მოითხოვს და გამგზავრება შესაძლებელია საქართველოში საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით რეგისტრაციის შენარჩუნებით. ასე, რომ მათ, ვინც მიდის სხვა ქვეყანაში, ინარჩუნებს ქართულ საკუთრებას და იღებს უფლებას ცხოვრებაზე, მაგრამ რჩება საქართველოში, სახელმწიფო სტატისტიკა არ ითვალისწინებს. ასევე არსებობს საქართველოს შსს-ს მონაცემები მათზე ვინც მიიღო ნებართვა გამგზავრებაზე, თუმცა ამათგან დაახლოებით მეოთხედს მოყავს თავისი განზრახვა სისრულეში.

საქსტატის მონაცემების მიხედვით (ცხრილი 1) 1990-2001 წლების მანძილზე საქართველო დატოვა 1 მლნ. 442 ათასმა ადამიანმა. აქედან ყველაზე დიდი წილი მოდის 1991 წელზე. ამ წელს ქვეყანა დატოვა 60, 6 ათასმა კაცმა. შემდგომში წასულთა რიცხოვნობა თანდათანობით მცირდება. თავის მინიმუმს მიაღწია 1996 წელს - 12,9 ათასი კაცი.

ცხრილი 1

საქართველოს მოსახლეობის გარე მიგრაციის შესახებ ოფიციალური სტატისტიკური მონაცემები 1990-2001 წლებში (ათასი კაცი)

წლები	ჩამოვიდა	წავიდა	საღდო
1990	20,0	59,0	-39,0
1991	16,6	60,6	-44,0
1992	8,0	49,6	-41,6
1993	12,6	42,9	-30,3
1994	12,7	44,2	-31,5
1995	5,7	25,9	-20,2
1996	1,2	12,9	-11,7
1990-1996	76,8	295,1	218,3
1996-2001	2,8	18,8	-16,0

წყარო: 1. Г.Г. Меладзе, Б. Н. Кутелия. Внешняя миграция в Грузии, 1996-2001-

годы.

2002 წლიდან ემიგრაციული პროცესები კიდევ უფრო ინტენსიური გახდა, თუმცა ზუსტი სურათის დანახვას ართულებს ემიგრანტების შესახებ სანდო და სრულყოფილი სტატისტიკური ინფორმაციის მოპოვების შეუძლებლობა. ნაშრომში განხილული სტატისტიკა საკმაოდ ფრაგმენტულია და სხვადასხვა წყაროს და მეთოდოლოგიას ეყრდნობა, ზოგ შემთხვევებში კი ჩვენი გაანგარიშებით მიღებულ მონაცემებს ეფუძნება. ქვემოთ ცხრილი-2, მოგვყავს მონაცემები საქართველოში ემიგრანტთა რიცხოვნობის შესახებ. როგორც ცხრილიდან ჩანს 2002-2018 წლამდე პერიოდში ქვეყანა დატოვა დაახლოებით 1 მლნ. 443 ათასმა ადამიანმა, აქედან ყველაზე დიდი წილი მოდის 2010 და 2011 წლებზე, შესაბამისად 103,214 და 107,202 ათაი კაცი.

ცხრილი 2

საქართველოდან ემიგრანტების რიცხოვნობა სულ და მათ შორის სქესის მიხედვით 2002-2018წწ. (კაცი)

წლები	ორივე სქესი	მამაკაცი	ქალი
2002	70746	41230	29516
2003	74714	43544	31170
2004	78114	45586	38528
2005	83034	48344	34690
2006	87004	50660	36344
2007	90958	52258	38000
2008	94914	55262	39652
2009	98580	57438	41142
2010	103214	60058	43156
2011	107202	62376	44826
2012	90584	52084	38500
2013	95064	55582	39482
2014	88704	51858	36846
2015	95965	55817	40148
2016	98288	55255	43033
2017	85451	47770	37681
2018	98436		

შენიშვნა: 2002-2011 წლები წარმოადგენს შეფასებით მონაცემებს, ხოლო 2012 წლიდან ეყრდნობა შსს სასაზღვრო პოლიციის მნაცემებს

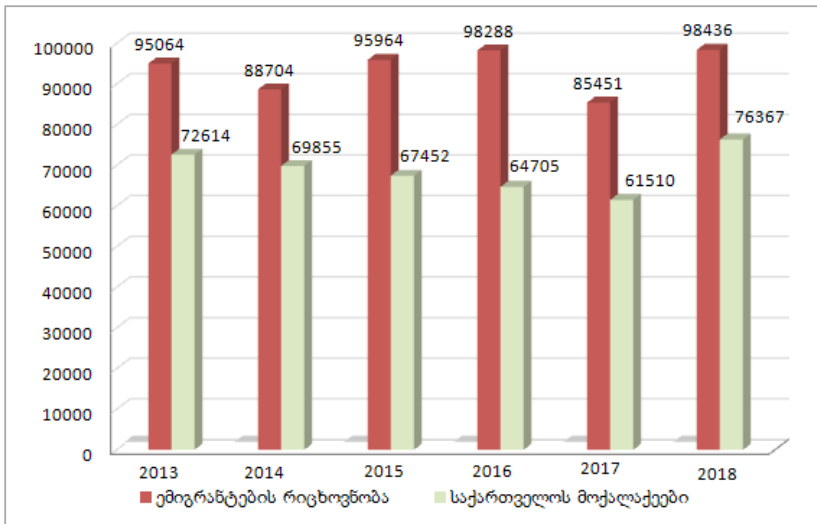
წყარო: სტატისტიკური პუბლიკაცია-დემოგრაფიული ვითარება საქართველოში. საქსტატი, თბ./2017. გვ 86-94.

ემიგრანტების რიცხოვნობის გამოთვლის დროს საქსტატი 2012 წლიდან იყენებს გაეროს მიერ რეკომენდირებულ მეთოდოლოგიას, რომლის მიხედვით ემიგრანტად მიიჩნევა ნებისმიერი პირი (მოქალაქეობრივი კუთვნილების მიუხედავად), რომელიც აკმაყოფილებს შემდეგ 2 პირობას: 1. დატოვა საქართველო ბოლო 12 თვეში და, სულ მცირე, 183 დღე იმყოფებოდა სხვა სახელმწიფოს ტერიტორიაზე და 2. საქართველო იყო მისთვის მუდმივი საცხოვრებელი ქვეყანა, ე.ი. მას ქვეყნიდან გასვლამდე წინა 12 თვეში საქართველოში გატარებული ჰქონდა, სულ მცირე, 183 დღე (**წყარო:** სტატისტიკური პუბლიკაცია-დემოგრაფიული ვითარება საქართველოში. საქსტატი, თბ., 2017 გვ. 26).

ამდენად, საქსტატის მეთოდოლოგიის თანახმად საქართველოდან წასულთა რიცხოვნობაში მოხვდნენ არა მარტო საქართველოს მოქალაქეები, არამედ უცხოელებიც, რომელთაც აქვთ ქვეყანაში ცხოვრების უფლება. თეორიულად ისინა არ უნდა იქნენ შეყვანილი ემიგრანტებში წმინდა სახით, რამდენადაც, როგორც წესი ისინი მობრუნებული მიგრანტებია ან ის პირებია, რომლებმაც საქართველო გამოიყენეს, როგორც სატრანზიტო ქვეყანა. სუფთა სახით ემიგრაციული ნაკადების შესწავლისათვის საჭიროა საქართველოდან წასულთა რიცხოვნობიდან ცალკე გამოვყოთ საქართველოს მოქალაქეები. სამწუხაროდ ასეთ სტატისტიკას საქსტატი საქართველოს სუბიექტების ჭრილში წარმოადგენს მხოლოდ 2014, 2015, 2016 და 2018 წლების მიხედვით. ქვემოთ დიაგრამაზე-1. მოცემულია ემიგრირებული საქართველოს მოქალაქეების საერთო რიცხვის დინამიკა 2013-2018 წლამდე პერიოდში, სადაც 2013 და 2017 წლების მონაცემები წარმოადგენს შეფასებით მიღებულ მონაცემებს, რომელიც ჩვენ მიერ არის გაანგარიშებული ინტერპოლაციისა და ექსტრაპოლაციის მეთოდების გამოყენებით, ხოლო დანარჩენი წლები ეყრდნობა საქსტატის მონაცემებს.

საქსტატის სამი წლის (2014-2016 წწ.) მონაცემების მიხედვით, იზრდება ემიგრანტთა ნაკადი საქართველოდან. 2014 წელს მათი რაოდენობა 88,704-ს შეადგენდა, რომელთა შორის 69,855 საქართველოს მოქალაქე იყო ანუ თითქმის 79%. 2015 წელს კი ემი-

გრანტების რიცხოვნობა გაიზარდა-95,965, მაგრამ საქართველოს მოქალაქეების წილი 8,7 პროცენტით შემცირდა და 67,452 შეადგინა. 2016 წელსათვის ემიგრანტთა რიცხვი ოდნავ გაიზარდა და 98 288-ს მიაღწია, თუმცა მათ შორის საქართველოს მოქალაქეთა რაოდენობა არ გაზრდილა, პირიქით 5,3 პროცენტული პუნქტით შემცირდა და შეადგინა 64,705. 2018 წლისათვის ემიგრანტთა რიცხვი კვლავ გაიზარდა და 98 436 მიაღწია, აქედან 77,6% ანუ 76 367 საქართველოს მოქალაქე იყო. აქედან გამომდინარე, შეიძლება ითქვას, რომ ადგილი აქვს ემიგრაციის მზარდ ტენდენციას.

ნახ.1. საქართველოდან ემიგრაციის დინამიკა 2013- 2018 წლამდე პერიოდში (კაცი)

მნიშვნელოვანია ასევე ინფორმაცია იმის შესახებ თუ რომელ ქვეყანაში მიდიან უფრო მეტად საქართველოს მოქალაქეები, მაგრამ ამ კითხვაზე ზუსტი პასუხი არ არსებობს. თუმცა თუ განვიხილავთ 2014 წელს საქართველოში ჩატარებული მოსახლეობის საყოველთაო აღწერის შედეგებს და გავანალიზებთ გაეროს

ეკონომიკური და სოციალური საკითხების დეპარტამენტის (UN DESA) მონაცემებს, შესაძლებელია ამ კითხვას პასუხი გავცეს.

ცხრილი 3.

ემიგრანტების რიცხოვნობა 2014 წელს 10 ძირითადი ქვეყნის მიხედვით, მათ შორის სქესის მიხედვით (კაცი)

ქვეყანა	ემიგრანტები		ქალი		კაცი	
	რიც.	ხვ. წილი %-ში	რიცხ.	ხვ. წილი %-ში	რიცხ.	ხვედ. წილი %-ით
რუსეთი	19248	21,7	5563	28,9	13685	71,0
საბერძნეთი	14104	15,9	11706	83,0	2398	17,0
თურქეთი	10556	11,9	6027	57,1	4529	42,9
იტალია	9669	10,9	8286	85,7	1383	14,3
გერმანია	6298	7,1	3470	55,1	2828	44,9
აშშ	5056	5,7	2579	51,0	2477	49,0
ესპანეთი	3637	4,1	1895	52,1	1742	47,9
საფრანგეთი	3282	3,7	1392	42,4	1890	57,6
უკრაინა	3282	3,7	663	20,2	2619	79,8
აზერბაიჯანი	1774	2,0	701	39,5	1073	60,5
სხვა ქვეყნები	11620	13,1	5113	44,0	6507	56,0
არ არის მითითებული	887	0,2	458	51,6	429	48,4
სულ	88704	100	47853	100	40851	100

წყარო: მოსახლეობის 2014 წლის საყოველთაო აღწერის ძირითადი შედეგები. საქსტატი. თბ. 2016.

ცხრილი-3-ში მოგვყავს მხოლოდ 2014 წლის მონაცემები ემიგრანტთა რიცხოვნობის შესახებ, რადგან საქართველოში დაბადებულ ემიგრანტთა რიცხოვნობის შემდგომი წლების მონა-

ცემები არ არის დაზუსტებული.

როგორც აღწერის მონაცემებიდან ჩანს ემიგრანტთა ყველაზე დიდი ნაწილი არის რუსეთის ფედერაციაში (21,7%), საბერძნეთში (15,9%) და თურქეთში (11,9 %). რუსეთში, საფრანგეთში, უკრაინაში და აზერბაიჯანში წასულების უმრავლესობას მამაკაცები შეადგენენ, ხოლო საბერძნეთში, თურქეთში, იტალიაში, გერმანიაში, აშშ-ში და ესპანეთში ემიგრანტი ქალები ჭარბობენ.

გაეროს ეკონომიკური და სოციალური განვითარების დეპარტამენტის (UN DESA) მონაცემებით კი, რმელიც გამოთვლებს ახორციელებს საქსტატისაგან განსხვავებული მეთოდოლოგიით, საზღვარგარეთ დაბადებული მოსახლეობის კატეგორიის მიხედვით, ყველაზე მეტი ემიგრანტი საქართველოდან რუსეთში იმყოფება, საკმაოდ დიდი რაოდენობა გვხვდება ასევე საბერძნეთსა და უკრაინაში. სომხეთში, აზერბაიჯანში, თურქეთსა და ისრაელში მნიშვნელოვან რაოდენობას შეადგენენ ასევე საქართველოში დაბადებული პირები. 2000 წლიდან მნიშვნელოვნად გაიზარდა საზღვარგარეთ დაბადებულ პირთა რაოდენობა აშშ-სა და ევროკავშირის ქვეყნებში, ხოლო შემცირდა ისრაელსა და რუსეთში (იხ. ცხრილი 4). უნდა აღინიშნოს, რომ 2015 წელს 2000 წელთან შედარებით მთლიანობაში, როგორც B კატეგორიის ისე BR კატეგორიის მიხედვით, საქართველოდან წასულების ხარჯზე უცხო ქვეყნებში მყოფთა რაოდენობა 6,5 %-ითაა შემცირებული. საქსტატის მონაცემებზე დაყრდნობით შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ შემდგომში ეს მაჩვენებელი კი არ შემცირდება, არამედ გაიზრდება, რადგან 2018 წელს 2015 წელთან შედარებით ემიგრანტების რიცხოვნობამ 2,6 %-ით მოიმატა, ხოლო 2016 წელთან შედარებით - 8,7 %-ით. თუმცა უნდა ითქვას, რომ საქსტატისა და UN DESA-ის მონაცემები არაშესადარისია გაანგარიშების განსხვავებული მეთოდოლოგიის გამო.

ძალზე მნიშვნელოვანია აგრეთვე გაანალიზდეს საქართველოდან ემიგრაციული ნაკადების სქესობრივ-ასაკობრივი და საგანმანათლებლო სტრუქტურა, რომელიც შესაძლებლობას მიგვცემს განვსაზღვროთ გარე შრომითი ემიგრაციის მასშტაბები.

საქსტატის მონაცემების მიხედვით (იხ. ცხრილი 2) მამაკ-

ცხრილი 4

ემიგრანტები საქართველოდან ძირითადი ბინადრობის ქვეყნების მიხედვით 2000-2015 წწ. UN DESA-ის კვლევებით

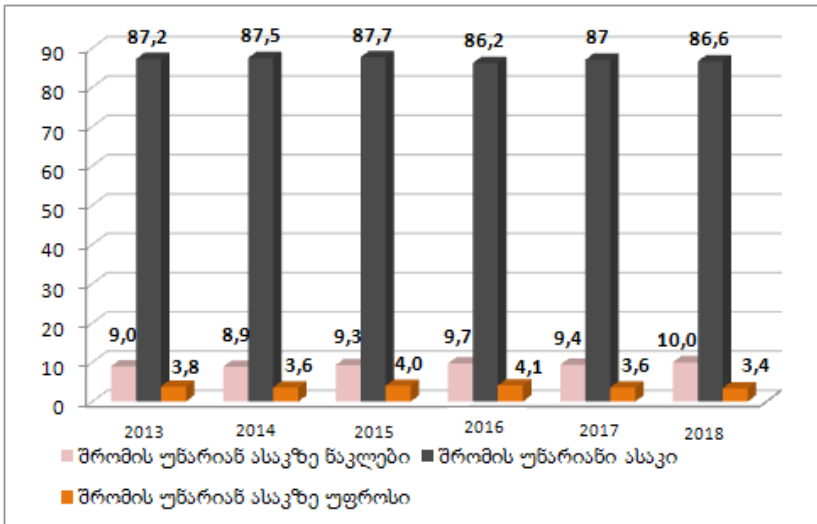
ქვეყნები	მონაცემთა ტიპი	2000	მონაცემთა ტიპი	2005	მონაცემთა ტიპი	2010	მონაცემთა ტიპი	2015
რუსეთი	B	625,743	B	539,318	B	441,793	B	450,221
უკრაინა	B	73,621	B	67270	B	64185	B	64399
საბერძნეთი	B	71,047	B	78,132	B	85,216	B	83,388
აზერბაიჯანი	BR	61708	BR	58561	BR	53614	BR	51141
სომხეთი	BR	46,779	BR	30,942	BR	25,767	BR	40,897
კვიპროსი	B	6,950	B	10,173	B	16,310	B	17,026
აშშ	B	10,528	B	15,424	B	20,511	B	24,456
გერმანია	B	10,482	B	16,302	B	22,122	B	22,884
ესპანეთი	B	523	B	4,926	B	9,792	B	8,760
თურქეთი	BR	6,065	BR	6,249	BR	6,439	BR	6,536
ისრაელი	BR	21,123	BR	14,988	BR	9,034	BR	9,317
იტალია	B	317	B	6,271	B	12,224	B	12,226
საფრანგეთი	B	1,424	B	5,304	B	7,011	B	7,584
ბელარუსი	B	8,827	B	8,705	B	8,583	B	8,507
ევროკავშირის 28 ქვეყანა		100813		133494		168542		171030
ყველა ქვეყანა		1 045 954		996 059		951 083		978 372

მონაცემთა ტიპი: B - საზღვარგარეთ დაბადებული მოსახლეობა, **C** - უცხო ქვეყნის მოქალაქეები, **R** - გაეროს ლტოლვილთა უმაღლესი კომისარი-ატის (UN HCD) ლტოლვილები.

წყარო: 1. საქართველოს 2015 წლის მიგრაციის პროფილი. თბ. საქართველო. 2015, გვ. 15. **2.** საქართველოს 2017 წლის მიგრაციის პროფილი. თბ. საქართველო. 2017, გვ. 13-16

აცებისა და ქალების თანაფარდობა თითქმის ყველა წლის მიხედვით თანაბარია და შედგენს მამაკაცები - 58 % და ქალები 42%, თუმცა ბოლო 2016 და 2017 წლებში ეს თანაფარდობა მცირედით შეიცვალა - შესაბამისად: კაცები 56%, ქალები - 44% -2016 წელს. 2017 წელს კი -57 და 43 %. თუ შევადარებთ ამ მონაცემებს ქვეყნის მთელი მოსახლეობის სქესობრივ სტრუქტურას, ვითარება საწინააღმდეგოა - 47,7% მამაკაცებია, ხოლო 52,3% ქალებია. ეს კი იმას გვიჩვენებს, რომ გარე მიგრაცია ძირითადად შრომითი მიგრაციაა და აქ ბუნებრივია ჭარბობს შრომის უნარიანი მამაკაცების წილი, რომლებიც ძირითადად რუსეთში, უკრაინაში აზერბაიჯანში, საფრანგეთში და სხვა ქვეყნებში მიდიან სამუშაოდ (იხ. ცხრილი 3).

საქსტატის მონაცემების საფუძველზე შევისწავლეთ ემიგრაციული ნაკადების ასაკობრივი სტრუქტურა, რომელიც წარმოდგენილია დიაგრამაზე (ნახ. 2)

ნახ 2. საქართველოდან ემიგრაციული ნაკადების ცვლილების დინამიკა ასაკობრივი ჯგუფების მიხედვით %-ში

როგორც გაანგარიშებიდან ირკვევა სტრუქტურის ცვლილებების დინამიკა ყველა ასაკობრივი ჯგუფის მიხედვით სტაბილურია. 0-14 წლამდე ასაკის მოსახლეობის ხვედრითი წილის საშუალო მაჩვენებელი 2013-2018 წლამდე პერიოდში შეადგენს 9,4 %, 65 წელს ზევით ემიგრანტებისათვის კი 3,75%. ემიგრირებულთა ძირითად ნაწილს 15-64 ასაკობრივი ინტერვალის მოსახლეობა შეადგენს, ამ ასაკის ემიგრანტების ხვედრითი წილის საშუალო მაჩვენებელი 86,9%-ს შეადგენს.

2014 წლის მოსახლეობის საყოველთაო აღწერის მონაცემების მიხედვით საქართველოდან წასული ემიგრანტების დიდ ნაწილს აქვთ უმაღლესი პროფესიონალური განათლება, მათ შორის დოქტორისა და მაგისტრის აკადემიური ხარისხი, რასაც ადასტურებს ის, რომ ამ დონის განათლების მქონე პირების პროცენტული წილი აღემატება მთლიან მოსახლეობაში მსგავსი განათლების დონის მქონე პირების ხვედრით წილს, რომელიც დაახლოებით 28,5 პროცენტს შეადგენს, ხოლო ემიგრირებულთა მიხედვით ეს მაჩვენებელი 34,2 პროცენტია (იხ. ცხრილი-5). სამწუხაროდ საქართველოდან წასული ემიგრანტები ასრულებენ არაკვალიფიციურ სამუშაოს, ისინი ვერ იძენენ ახალ უნარებს, რომელიც სამშობლოში დაბრუნების შემდგომ გამოადგებათ. მაშასადამე, ხარისხობრივი დანაკარგი ემიგრაციისაგან, რომელსაც განიცდის სამამულო ადამიანური კაპიტალი, მნიშვნელოვანია და მისი შევსება შეუძლებელია შიგა რესურსებით. 2002 წელს ქვეყანა დატოვა 28 315 უმაღლესი განათლების მქონე პირმა, აქედან 364 მეცნიერებათა კანდიდატი იყო, ხოლო 98 მეცნიერებათა დოქტორი (**წყარო:** საქართველოს მოსახლეობის 2002 წლის აღწერის შედეგები, ტომი მე-3. თბ. 2004. გვ. 148-151.). 2014 წლის მოსახლეობის გამოითხვის შედეგების მიხედვით ქვეყანა დატოვა 28 944 უმაღლესი განათლების მქონე პირმა, რომელთა შორის 11 389 პირს ჰქონდა მაგისტრის ხარისხი, ხოლო 17 145 იყო ბაკალავრი.

საქართველოში მუდმივად მცხოვრებ მოსალოებაში
10 წელზე უფროსი ასაკის პირების და ემიგრირებულთა
განათლების მიღწეული დონე

განათლების დონე	10 წელზე უფროსი ასაკის მოსახლეო- ბა %-ში	10 წელზე უფროსი ასაკის ემიგრანტები	
		ხვ. წილი %-ში	რიცხოვნობა (კაცი)
დოქტორი ან მასთან გა- თანაბრებული აკადემიური ხარისხი	0,5	0,6	410
მაგისტრი ან მასთან გა- თანაბრებული აკადემიური ხარისხი	13,05	13,4	11389
ბაკალავრიატი ან მასთან გათანაბრებული აკადემი- ური ხარისხი	14,9	20,2	17145
პროფესიული განათლება	18,5	17,3	14698
სრული ზოგადი განათლე- ბა	39,4	40,4	34228
ზოგადი განათლების საშ- უალო დონე	9,1	3,9	3292
ზოგადი განათლების დაწ- ყებითი დონე	2,3	1,3	1095
განათლების გარეშე მა- გრამ წერა-კითხვის მცოდნე	0,5	0,9	800
წერა-კითხვის უცოდინარი	0,4	-	
არ არის მითითებული	1,5	2,0	1700

წყარო: მოსახლეობის 2014 წლის საყოველთაო აღწერა.

ჩატარებული ანალიზის შედეგად შეგვიძლია გავაკეთოთ შემ-
დეგი დასკვნა:

- ემიგრაციული ნაკადების აღრიცხვის სისტემაში ცვლილება იწვევს ოფიციალური სტატისტიკის ხარისხის მნიშვნელობას გაუარესებას. გამოქვეყნებული მონაცემები სრულად ვერ აკმაყოფილებს ემიგრაციული პროცესების ღრმა ანალიზის მოთხოვნებს.

- საქართველოდან სხვა ქვეყნებში ემიგრაციული პროცესების აღრიცხვის მეთოდოლოგია ხშირად იცვლება, რის გამოც მაჩვენებლები დინამიკაში არაშესაძარისია.

- საქართველოს ოფიციალური სტატისტიკური მონაცემები იძლევა საშუალებას მხოლოდ ფრაგმენტულად შეფასდეს ემიგრანტთა ხარისხობრივი შემადგენლობა: სქესის, ასაკის, განათლების და მიმღები ქვეყნების მიხედვით.

- ემიგრაციული პროცესების, როგორც ოფიციალური, ისე არაოფიციალური სტატისტიკური დაკვირვება მოიცავს წასულთა მხოლოდ ნაწილს, რაც განპირობებულია არალეგალური ემიგრაციის დიდი მასშტაბებით.

- ოფიციალური სტატისტიკური მონაცემებით უკანასკნელ წლებში ადგილი აქვს სხვა ქვეყნებში ემიგრანტების რიცხოვნობის ზრდას, როგორც აბსოლუტურ მაჩვენებლებში ისე ინტენსივობის შეფარდებით მაჩვენებლებში.

- ემიგრაციული ნაკადები საქართველოდან ხასიათდება ადამიანური კაპიტალის საკმარისად მაღალი მაჩვენებელით, რომელიც ვერ შეივსება შემოსული იმიგრაციული ნაკადის ხარჯზე.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. საქართველოს 2015 და 2017 წლის მიგრაციის პროფილი. თბ., საქართველო. 2017.

2. მოსახლეობის 2014 წლის საყოველთაო აღწერის ძირითადი შედეგები. საქსტატი. თბ. 2016.

3. სტატისტიკური პუბლიკაცია-დემოგრაფიული ვითარება საქართველოში. საქსტატი, თბ., 2017.

4. ნათია ქელიძე, მირიან ტუხაშვილი. საქართველოს მოსახლეობის შრომითი მიგრაციის ფაქტორები და სოციალურ-ეკონომიკური შედეგები. კრებული მიგრაციული პროცესები საბჭოთა საქართველოში. თბ., 2003.

5. მირიან ტუხაშვილი. აუცილებელია საქართველოს შრომის ბაზრისა და მიგრაციის კომპლექსური შესწავლა. შრომების კრებული “მიგრაცია”, ტ. 2. თბ., 2008.

6. რაღფ ჰაკერი. მოსახლეობის დინამიკა საქართველოში-2014 წლის მოსახლეობის საყოველთაო აღწერის შედეგებზე დაფუძნებული მიმოხილვა. საქსტატი. გაეროს მოსახლეობის ფონდი (UN FPA). თბ. 2017.

7. Г.Г. Меладзе, Б. Н. Кутелия. Внешняя миграция в Грузии, 1996-2001-годы. referat.ru

REFERENCES

1. Migration profile of 2015 and 2017 of Georgia, Tb. Georgia, 2017

2. Basic results of general census of population in 2014, Sakstat, Tb. 2016

3. Statistic publication- demographic situation in Georgia, Sakstat, Tb. 2017

4. Natia Chelidze, Mirian Tukhashvili, Factors of labor migration of the population of Georgia and social and economic results. Migration processes in the soviet Georgia, Tb. 2003

5. Ralph Hackert, population dynamic in Georgia- - survey based on the results of general census of the population in 2014. Sakstat. United Nations Population Fund (UN FPA). TB. 2017.

6. G.G. Meladze, B.N. Kutelia, External Migration in Georgia 1996-2001-y. referat.ru

STATISTICAL ACCOUNTING OF MIGRATION FLOWS IN GEORGIA

Ivlia Oniani

Academic Doctor of Economics,
Associated Professor, ATSU

RESUME

Based on the data of Geostat and the United Nations Economic and Social Affairs Department (UN DESA), and on the basis of our calculation, the quantitative characteristics of out-migration flows from Georgia, their age and educational structure and main recipients countries of immigrants from Georgia are discussed.

Our calculations are based on the use of statistical methods such as dynamic rows analysis, interpolation and extrapolation methods.

The conclusion is made that the published data does not fully meet the demands of profound analysis of immigration processes. One of the reasons for this is that the methodology of recording migration processes from Georgia in other countries is often changed, and the indicators are not comparable to dynamics.

According to official statistics, in recent years the number of immigrants in other countries has increased both in absolute as well as in terms of intensity.

Migration flows from Georgia are characterized by a high level of human capital that can not be filled on the expense of immigration flow.

Key words: Immigration flows, immigration statistics, immigration absolute index, and immigration intensity.